

de Sportwereld

NUMMER 11

FEBRUARI 1999

EVEN ONTSPANNEN

Pingpong en politiek tussen China en de V.S.

door Bas den Breejen

Het aantal mensen dat meent, dat sport en politiek gescheiden moeten blijven, wordt kleiner naarmate het aantal voorbeelden van het tegendeel steeds groter wordt. Binnenkort is het dertig jaar geleden dat de uitdrukking pingpongdiplomatie ontstond. Wat was het geval?

In het naarbinnengekeerde China van de jaren zestig voltrok zich de Culturele Revolutie, waardoor ook op sportgebied een grote mate van isolement ontstond. In het tafeltennis, ook toen al de sport waarin de Chinezen uitblonken, had China bewust niet deelgenomen aan enkele Wereldkampioenschappen. In 1971 zou het WK plaatsvinden in het Japanse Nogoya. Al lang van tevoren probeerden de Japanners tevergeefs de Chinezen over te halen weer terug te keren op het wereldpodium. China wilde wel, maar daar moest iets tegenover staan. Maar wat en hoe? De Chinezen beraadden zich en vooralsnog bleef het stil. In die ogenschijnlijke stilte nodigden zij de toenmalige voorzitter van de International Table Tennis Federation (ITTF), de Welshman Roy Evans uit om in China te komen praten en ze verzorgden ook zijn tickets. Evans ondernam de lange vlieg- en treinreis naar

Kanton. Direct in het eerste gesprek stelden de Chinezen dat zij wilden deelnemen op voorwaarde dat de ITTF politieke aartsvijand Zuid-Vietnam zou uitsluiten van deel-

name. Evans bedacht zich geen moment en stelde dat ieder lid kon deelnemen, dus ook Zuid-Vietnam. In de nacht na de bespreking werd Evans gewekt en met spoed uitgenodigd voor een gesprek met premier Tsjoe En-Lai in Peking. Een snelle tocht volgde. Evans begreep dat de op hem uitgeoefende druk groot was, doch ook in Peking hield hij voet bij stuk.

Er ontstond een patstelling. Achter de politieke coulissen werden er voorzichtig pogingen ondernomen om een diplomatieke toenadering te zoeken tussen de V.S. en China. Evans had hiervan wel een vermoeden. Maar hij zweeg hierover en deed de Chinese leiders de suggestie om na het WK een aantal ploegen (waaronder uiteraard de niet sterke Amerikanen) uit te nodigen voor een serie vriendschappelijke wedstrijden, wat een eerste stap kon zijn naar ontspanning.

De Chinezen waren dankbaar voor de suggestie en Evans vertrok naar Japan voor de laatste WK-voorbereidingen. Zijn reis via China was uitgelekt en op de luchthaven van Tokio werd hij opgewacht door een leger journalisten.

Korte tijd later besloot China toch weer deel te nemen. De loting 'wees uit' dat China en Zuid-Vietnam elkaar niet zouden treffen. Het WK verliep probleemloos.

N I E U W S B R I E F

TIME

China: A Whole New Game

Halverwege ontvingen vijf bonden van evenveel continenten een Chinese invitatie voor het toernooi. Alle betrokken gedelegeerden en spelers waren volkomen verrast. Er volgde (per telex) koortsachtig overleg met de ambassades en ministeries thuis. Na enkele spannende dagen van afwachten gaf het State Department aan de Amerikaanse ploeg toestemming om de uitnodiging te aanvaarden. In plaats van naar huis vlogen de Amerikanen naar Peking. Hun werkgevers en het thuisfront werden ingelicht, want veertien dagen extra vakantie waren noodzakelijk.

ROZEROOD JASJE

Er volgden wedstrijden in diverse Chinese steden. Duizenden toeschouwers in de grote 'hallen van het volk' waren enthousiast. Het resultaat telde niet, wel de slogan: 'Friendship first, competition afterwards'. Premier Tsjoe En-Lai was ook onder de toeschouwers. De Chinezen waren prima gastheren en 'verloren' onder veel 'spanning' wel eens een partij. Hun enthousiasme kende geen grenzen. Ze waren verbaasd over het optreden van de Amerikaanse kampioen Cowan, een hippie met lang haar, een korte broek en een rozerood jasje, als contrast met de hooggesloten uniforme Chinese colberts.

Een jaar later (1972) kwamen de Chinezen op tegenbezoek. De wedstrijden, in zeven grote steden, trokken meer dan honderdduizend bezoekers. Hoogtepunt was de fantastische demonstratiepartij van de Aziaten in de grote vergaderzaal van de Verenigde Naties in New York, terwijl buiten betoogd werd tegen het Amerikaanse optreden in Vietnam. In hetzelfde jaar reisde president Richard Nixon naar Peking en volgden nog meer politieke vriendelijkheden tijdens deze ping-pongdiplomatie.

Onlangs was er in New York een reünie, waar alle deelnemers het 25-jarig 'jubileum' vierden in het bijzijn

van ex-minister Henry Kissinger. Tafeltennis was nadien meerdere keren de sleutel tot politieke ontspanning. In 1979 was in Pyongyang in het hermetisch afgesloten Noord-Korea een hoopvol WK van toenadering, wat uiteindelijk leidde tot een gecombineerde ploeg van Noord- en Zuid-Korea op een later WK. In was er in 1994 de grote stap in Pretoria (Zuid-Afrika) waar in een uiterst emotionele vergadering de raciale en non-raciale bonden besloten samen te gaan. En niet vergeten mag worden de eerste wedstrijd tussen Jong Palestina en Jong Israël, die in 1994 in Tokio plaatsvond. De Leuvense hoogleraar Renson beweerde onlangs in Amsterdam: 'Geschiedenis is een vorm van waarzeggen met terugwerkende kracht'. Voor mij als auteur is dit zeker waar, vooral wanneer je er telkens bij bent en die dagen beleeft met het gevoel: *dit wordt geschiedenis...*

** Bas den Breejen is ruim vijftig jaar actief in het tafeltennis. Hij is auteur van het boek Geschiedenis van het Nederlandse tafeltennis. Van spel tot sport, van pionier tot prof. Vanaf de jaren zestig was hij aanwezig bij de Wereldkampioenschappen tafeltennis.*

DE BAL BLEEF ROLLEN

Feyenoord en Ajax; het dagelijks leven in de Tweede Wereldoorlog

door Susan Smit

In samenwerking met de Universiteit van Amsterdam organiseerde stichting de Sportwereld op woensdag 13 januari een bijeenkomst met als thema het dagelijks leven van Feyenoord en Ajax tijdens de Tweede Wereldoorlog. De historici Jurryt van de Vooren en Susan Smit spraken samen met twee voetballers uit die tijd over het voetbal in de bezettingsjaren.

Van de kant van Feyenoord was Frans Appels present, die als supporter sinds 1937 vrijwel geen wedstrijd heeft gemist in De Kuip en tijdens de razzia van Rotterdam in 1944 naar dit stadion werd overgebracht. Helaas moest Joop Stoffelen, die gedurende de oorlogsjaren in het eerste elftal van Ajax speelde, op het laatste moment verstek laten gaan. Als 'reserve-speler' viel Jan Hobby van DWS in. Hij speelde in de jaren veertig in de jeugdafdeling van de club uit de Amsterdamse Spaarndammerbuurt. Van de twee gespreksleiders is Jurryt van de Vooren afgestudeerd op het dagelijks leven van Feyenoord van 1933 tot 1948, terwijl Susan Smit een soortgelijk onderzoek verrichtte naar Ajax tijdens de bezettingsjaren. Het doel van de avond was het geven van een beeld van het grote maatschappelijke belang van voetbal tijdens de bezetting. Afgezien van de dissertatie van André Swijntink over sport en

lichamelijke opvoeding tijdens de Tweede Wereldoorlog is over dit onderwerp nog relatief weinig bekend.

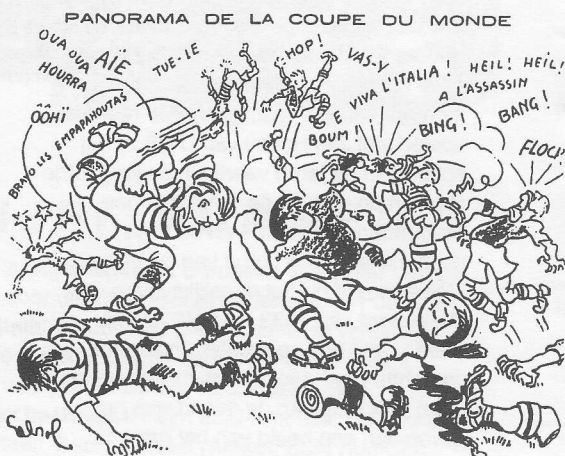
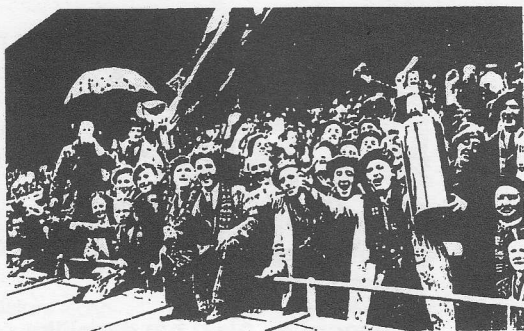
'NORMALE' COMPETITIE

De Nederlandse sportwereld verkeerde in een uitzonderingspositie binnen de bezette samenleving. Terwijl de bevolking steeds meer beperkende maatregelen van bovenaf kreeg opgelegd, stelde de Duitse bezetter zich ten opzichte van het Nederlandse sportleven opvallend terughoudend op. Er werd wel een hoge Duitse ambtenaar als hoofd van het Nederlandse sportapparaat aangesteld, maar zijn enige taak was de sport in Nederland zo veel mogelijk door te laten gaan. Ook de KNVB en de Nederlandse sportpers pleitten al snel na de Duitse inval voor de voortzetting van de voetbalcompetitie. Uit de verhalen van Frans Appels en Jan Hobby bleek duidelijk dat de sport niet alleen voor de spelers, maar ook voor de voetballiefhebbers op de tribunes een belangrijke uitlaatklep was om de dagelijkse spanningen van de bezetting kwijt te raken. Ondanks praktische beperkingen, zoals de verduistering en de vorderingen van delen van de Ajax-terreinen, kon de competitie redelijk 'normaal' gespeeld worden. Ajax en Feyenoord zouden elkaar in oorlogstijd vijf keer ontmoeten op de grasmat. Een uitzondering op de terughoudende sportpolitiek van de Duitse bezetter vormden echter de anti-joodse maatregelen, die ook tot de sport zouden doordringen. Op deze ernstige ingreep werd vrijwel niet gereageerd door de voetbalwereld. Ook de sportbladen repten niet over de uitsluiting van joodse sporters. Hierin verschilde de sportwereld niet van de andere sectoren van de samenleving. Voor iedereen gold dat de voortzetting van het dagelijks leven de hoogste prioriteit had. De anti-joodse maatregelen van de Duitsers werden door het overgrote deel van de Nederlandse samenleving als onontkoombaar en onafwendbaar beschouwd. Vanaf medio 1943 namen diverse

moelijkheden in de voetbalwereld, zoals materiaalschaarste, voedseltekorten en vervoersproblemen, toe. Ook kwam het steeds vaker voor dat het luchtalarm tijdens een voetbalwedstrijd afging. Als gevolg van de vele gevallen van vals alarm reageerde het publiek steeds onwilliger op het verzoek om de tribunes te verlaten. Ook werden spelersproblemen onvermijdelijk. Door de Arbeitseinsatz misten diverse spelers een of meerder competities. Er moest steeds meer geïmproviseerd worden om te kunnen blijven spelen. In het najaar van 1944, aan de vooravond van de Hongerwinter, ging het echt niet langer. De NVB (de K van Koninklijke was al in de zomer van 1940 door de bezetter verboden) besloot dat de competitie van het seizoen 1944-1945 werd afgelast.

Toen het voedseltekort in Amsterdam nijpende vormen aannam, bood het relatief rustige Heerenveen onderdak aan ongeveer twintig aspiranten van elk van de vier Amsterdamse eersteklassers. De spelers bleven, op een enkeling met heimwee na, tot na de bevrijding bij hun Friese gastgezinnen om aan te sterken. Eenmaal in de week speelde een selectie van de elf beste Amsterdamse voetballertjes, geformeerd door Jan Lenstra, de broer van Abe, tegen een Heerenveen-combinatie. Jan Hobby van DWS was een van hen. Hij vertelde het aangrijpende verhaal van zijn ontvangst als Amsterdams 'brutaaltje' door een onbekende Friese familie. Binnen een half jaar werd zo'n hechte band opgebouwd, dat ze tegenwoordig nog steeds regelmatig contact hebben. Vrijwel direct na de bevrijding werd begonnen met de eerste naoorlogse competitie. Ook toen wilde men de bal zo snel mogelijk weer laten rollen.

Radio Noord-Holland heeft van deze bijeenkomst opnames gemaakt die inmiddels zijn uitgezonden. Ook de schrijvende pers was in ruime mate vertegenwoordigd. Hopelijk betekent dit initiatief van stichting de Sportwereld een verdere impuls voor het onderzoek naar sportgeschiedenis.

BOEKEN

Bill Murray, *The World's Soccer* (University of Illinois Press, Urbana and Chicago 1998); 218 blz. ISBN 0-252-06718-5, pap. f 65,50.

Een geschiedenis van het voetbal geschreven door een Australiër en bestemd voor een Amerikaans publiek. Wie als Nederlander denkt zo'n boek is niet voor mij bestemd, doet zichzelf tekort. Sporthistoricus Bill Murray heeft namelijk een prachtig boek geschreven: informatief en gedegen, soms geestig en het leest als een trein. Rode draad van deze studie is de expansie van het voetbal over de hele wereld. De auteur laat zien hoe het moderne voetbal zich binnen anderhalve eeuw heeft ontwikkelt van vrijetijdsbesteding voor enkele geprivilegeerde oud-leerlingen van Britse scholen tot verreweg de populairste sport in vrijwel geheel Europa, Latijns-Amerika, Afrika en grote delen van Azië. Voetbal heeft alleen de Engelssprekende landen buiten Groot-Brittannië niet weten te veroveren. Zo zien de inwoners van de Verenigde Staten soccer vooral als: 'A game played by foreigners that invariably ends with a riot'. Waarom is voetbal wereldwijd zo populair? Ter verklaring wijst Murray op een aantal intrinsieke kenmerken van het spel. Hij noemt de eenvoud (het is simpel te organiseren, op bijna iedere klimaat, rudimentair materiaal volstaat en twee spelers zijn voldoende voor een potje voetbal) en het 'democratisch' karakter (het is niet duur en er zijn geen uitzonderlijke fysieke kenmerken vereist). Gelukkig blijft het niet bij deze simpele 'verklaring', maar is er verder ruime aandacht voor de

historische context en de maatschappelijke verhoudingen waarbinnen het voetbal is opgekomen en verspreid. Politiek en voetbal is een ander thema dat vooral in het hoofdstuk over de jaren dertig het volle pond krijgt. Maar ook voor die tijd was ideologie merkbaar op de voetbalvelden. In het antisemitische Wenen bijvoorbeeld. Daar was vanaf 1909 het joodse Hakoah actief. Deze joodse sportvereniging had een sterk ideologische basis; doel was het wreken van gezonde, gespierde joodse jongemannen ter voorbereiding op vestiging in Palestina. Daarnaast had het bestrijden van vooroordelen bij de buitenwachtprioriteit. Dat joden geen slappelingen waren bewees het eerste voetbalelftal. Spelend in shirts met een davidster klom Hakoah in een mum van tijd op van de vierde divisie naar de top, om in 1925 zelfs winnaar van de eerste profliga in Oostenrijk te worden. Het boek is doorspekt met zulke wetenswaardigheden over clubs, competities, organisatoren, toeschouwers en spelers. Welke voetballer maakte de meeste doelpunten? Nee, niet Pelé, maar zijn landgenoot Arthur Friedenreich die 1329 goals op zijn naam heeft staan. Het geheel wordt afgesloten met enkele nuttige bijlagen, zoals een beredeneerde bibliografie en een register. (Wilfred van Buuren)

Paul van Gageldonk, *Geen woorden maar daden. Het drama van Beverwijk en hoe het verder ging met de hooligans van Feyenoord* (Nijgh & Van Ditmar, Amsterdam 1999); 196 blz., f 29,90.

Paul van Gageldonk, redacteur van Nieuwe Revu, trekt al jaren op met de harde kern van de Feyenoord-supporters. Eerder

publiceerde hij over zijn belevenissen het boek *Hand in hand*. In Geen woorden maar daden geeft de auteur onder andere zijn ooggetuigeverslag van de supportersrellen bij Beverwijk, toen de eerste dode viel. Hij reconstrueert het falende optreden van politie en justitie en belicht de rol van de media. Volgens van Gageldonk heeft het hooliganisme in korte tijd bij de Nederlandse jeugd enorm aan populariteit gewonnen. Het is een ultieme kick geworden, vergelijkbaar met het uitgaansgeweld in het weekeinde. (Wilfred van Buuren)

'Spiele der Welt im Spannungsfeld von Tradition und Moderne' *Verslagen van het 2e ISHPES-Congres "Games of the World - The World of Games"*, Berlijn 1993, Gertrud Pfister, Toni Niewerth en Gerd Steins (red.) 1996, 442 p., kosten 68 DM, ISBN 3883458988 (uitgever Academia)

De 'International Society for the History of Physical Education and Sport' (ISHPES) geeft regelmatig boeken uit. Het doel van de wetenschappelijke ISHPES-serie is het verzorgen van documentatie van de door haar georganiseerde activiteiten. Het biedt ISHPES-leden de mogelijkheid om verslagen van symposia en workshops aan een breder publiek te presenteren. Ook sporthistorische monografieën komen in de serie voor. De thema's van de verslagen van het ISHPES congres van 1993, gehouden te Berlijn, zijn gecentreerd rondom diverse vormen van de lichamelijke cultuur in verschillende historische periodes en samenlevingen. Tegen de achtergrond van het moderniseringsproces wordt de universalisering van de moderne sport beschreven. Tevens komen de voorwaarden aan de

orde waaronder spelen en sport bijgedragen hebben aan integratie van uitheemse culturen en aan de ontwikkeling van de nationale identiteit van deze culturen. Kortom, de bijdragen zijn vooral vanuit sociaal-historische en cultureel-antropologische invalshoek geschreven. (Peter-Jan Mol)

SPORTGESCHIEDENIS IN DE MEDIA

Er valt voor de liefhebber van sporthistorische verhalen de laatste tijd veel te genieten in de landelijke dagbladen en tijdschriften. Deze komen tegemoet aan de groeiende interesse van het Nederlandse lezerspubliek voor de geschiedenis en achtergronden van sport.

Een aantal kranten, zoals Trouw en Het Parool, koppelen deze interesse aan het feit dat dit jaar het laatste van de huidige eeuw is. Zij geven met grote regelmaat een chronologisch verslag van de belangrijkste gebeurtenissen en personen op sportgebied in de 20e eeuw. Ook de Volkskrant pakt geregeld uit met sporthistorische beschouwingen. Deze tendens laat zich tevens in diverse tijdschriften merken. Wat betreft de niet-sportrelevante tijdschriften moet in ieder geval Elsevier genoemd worden. Ondanks het feit dat de redactie van dit opinieblad slechts een bescheiden ruimte aan sport toekent, besteedt de schrijver van de

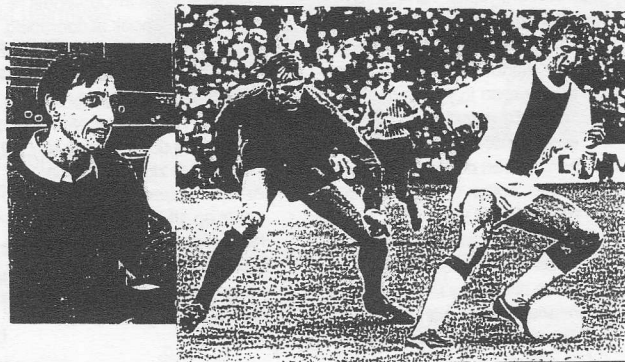
sportbijdragen (Joost Galema, lid van stichting de Sportwereld) regelmatig aandacht aan de geschiedenis van de sport.

HERKOMST VAN DE 'WAVE'

Op de 'Sport History Scholars List', een mailinglist van de 'International Society for the History of Physical Education and Sport' (ISHPES), was onlangs een leuke discussie te volgen. Inzet was de herkomst van de wave. Aanleiding hiervoor was het gooien met drank- en eten tijdens het 'beoefenen'

van de wave bij cricketwedstrijden in Australië. Een Australische sporthistoricus vroeg zich vervolgens af sinds wanneer er eigenlijk sprake is van het fenomeen 'wave'.

Uit de vele antwoorden die hierop kwamen, bleek dat in diverse Britse kringen de wave ook wel de 'Mexican Wave' genoemd wordt. Volgens een Amerikaanse sporthistorica vindt deze benaming zijn oorsprong in het feit dat de wave in Groot-Britannië voor het eerst tijdens het WK voetbal 1986 in Mexico te zien was. Zij meent dat de wave echter reeds een viertal

CRUIJFF NUMMER 1

Johan Crujff is uitgeroepen tot Europees Voetballer van de Eeuw. In een door de International Federation of Football History and Statistics (IFFHS) georganiseerde verkiezing eindigde hij voor Franz Beckenbauer en Michel Platini, terwijl Marco van Basten tiende werd. Pelé werd uitgeroepen tot beste speler van Zuid-Amerika. De andere titels gingen naar: George Weah (Afrika), Bum Kun Cha (Azië), Hugo Sánchez (Midden-Amerika) en Wynton Rufer (Oceanië). In januari 2000 maakt de IFFHS bekend wie zich Wereldvoetballer van de Eeuw mag noemen.

jaren eerder te bewonderen was in verschillende American Football stadions in de Verenigde Staten. Dit wordt bevestigd door een sporthistoricus van de University of Washington, die zelfs de exacte datum en plaats van de allereerste wawe 'ooit ter wereld' weet aan te duiden: 31 oktober 1981 in het Husky Stadium te Seattle, tijdens het 3e kwart van de Football-wedstrijd tussen de University of Washington en Stanford University. Husky band leader Bill Bissell zou de 'aanstichter' zijn geweest. De wawe lijkt dus een redelijk recent fenomeen te zijn. Niets is echter minder waar, aldus weer een andere Amerikaanse sporthistoricus. Hij heeft een artikel opgedoken uit de 'Brooklyn Eagle' van 8 september 1889 (!). Hierin stond onder meer het volgende: 'The bleacheries were black with people and on the pathways surrounding these seats the people were jammed together in one immovable mass, and the only time they could gather themselves together was when the excitement got the best of them and everybody was forced to throw up their hands and were compelled to sway about like a wave on the ocean from the irresistable and frenzied throng.' Of er ook bij dit evenement reeds met afval gegooid is, onduidelijk.

Vijf vragen aan...

Wim Moorman

woonplaats: Horst

opleiding: geschiedenis (KU Nijmegen)

beroep: onderzoeker-publicist en medewerker Vrienden van het Limburgs Museum

1. WAT WAS UW EERSTE CONTACT MET DE SPORTGESCHIEDENIS?

Vanaf het moment dat ik kon lopen, voetbal ik en vanaf het moment dat ik kon lezen, lees ik over voetbal. Het voetballeven van Faas Wilkes door Jan Liber was het eerste voetbalboek waardoor ik helemaal gegrepen werd.

2. WAT IS UW EIGEN BIJDRAGE AAN HET SPORTHISTORISCH ONDERZOEK?

Samen met Gé Peeters heb ik boeken geschreven over voetbalvereniging Wittenhorst en over twee kassahuusjes bij een voormalig voetbalveld in Horst die dreigden te verdwijnen.

3. WAT ZIJN DE BESTE SPORTHISTORISCHE BOEKEN DIE U GELEZEN HEBT?

Peter Seddon, A football compendium (Wetherby 1995): verrukkelijke Engelse voetbalbibliografie. van meer dan duizend bladzijden; 2. Dietrich Schulze-Marmeling, Der gezähmte Fußball (Göttingen 1992): over de sociale en politieke geschiedenis van voetbal; in Duitsland verschijnen overigens minstens evenveel voetbalboeken van niveau als in Engeland; 3. Simon Inglis, The football grounds of Great Britain (London 1987).

4. WAT VINDT U BELANGRIJKE TE BESTUDEREN THEMA'S OP SPORTHISTORISCH GEBIED?

De invloed en achtergrond van Engelse trainers die een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan de ontwikkeling van de sport in Nederland. Verder Nederlandse sportjournalisten als Joris van den Bergh en Han Hollander.

5. HOE ZIET U DE TOEKOMST VOOR DE SPORTGESCHIEDENIS?

De uitgave van een sporthistorisch jaarboek of tijdschrift zou een belangrijke stimulans betekenen voor de beoefening en de acceptatie van sportgeschiedenis, maar ik betwijfel of daar voldoende draagvlak voor is.

REDACTIONEEL

De Sportwereld, nieuwsbrief van Stichting de Sportwereld, geeft informatie over activiteiten van de Stichting. Daarnaast bevat de nieuwsbrief artikelen interviews, boekbesprekingen en ander nieuws over de geschiedenis en achtergronden van de sport. Stichting de Sportwereld stelt zich ten doel: het bevorderen en uitvoeren van onderzoek naar de geschiedenis en achtergronden van de sport. Zij tracht dit doel te bereiken door het organiseren van bijeenkomsten (lezingen, studiedagen en werkgroepen), door het vervaardigen van publicaties (nieuwsbrieven en boeken) en door het leggen van contacten tussen beoefenaars van en geïnteresseerden in de geschiedenis en achtergronden van de sport.

HET BESTUUR VAN STICHTING DE SPORTWERELD

bestaat uit:

Pieter Breuker,

Wilfred van Buuren
(secretaris),

Nico van Horn,

Peter-Jan Mol
(penningmeester),

Susan Smit,

Theo Stevens,

Oscar Steens (voorzitter)

Sjoerd van Tiel.

Uitgeverij
DE VRIESEBORCH

Zijlweg 1 - 2013 DA Haarlem
Postbus 5229 - 2000 CE Haarlem
Tel./Fax: 023 - 532 56 20
e-mail: vribo@xs4all.nl

NAJAARSAANBIEDING 1998

NEGENTIG JAAR ELFSTEDENTOCHT 1909-1999

Ron Couwenhoven en Huub Snoep
met een voorwoord van Reinier Paping

906076-4528 NUGI 466 f 60,-
ft. 27 x 23 cm
gebonden 224 pag. ruim geïllustreerd

Op 2 januari 1909 werd de eerste tocht gereden. Slechts 15 keer was Koning Winter schaatsenrijdend Nederland welgezind genoeg om een tocht toe te staan.

Vele tienduizenden schaatsliefhebbers stortten zich in de loop van 90 jaar in de vaak onbarmhartige strijd tegen de elementen: felle kou, snerpende wind, dooi, te lange klunplaatsen en een afstand van 200 kilometer.

Tallozen haalden de finish niet. 56.415 Doorzeters behaalden het Elfstedenkruis.

In deze uitgave worden de belevenissen van winnaars, helden en tal van anderen beschreven aan de hand van ooggetuige-verslagen en persoonlijke documenten(dagboeken).

Het boek is ruim geïllustreerd met onder andere afbeeldingen uit de unieke Elfstedencollectie van het Eerste Friese Schaatsmuseum.

ORANJE OP OLYMPISCH IJS

Alle Nederlandse schaatssuccessen
van Chamonix 1924
t/m Nagano 1998
Huub Snoep en Marnix Koolhaas

906076-4293 NUGI 466 (herdruk) f 55,-
ft. 24 x 17 cm
gebonden 256 pag incl 16 pag. full-colour

Nagano heeft opnieuw bewezen dat Nederlanders een unieke band met de schaatsport hebben. De vijf gouden medailles die door Marianne Timmer, Gianni Romme en Ids Postma werden behaald brachten het totaal aantal gouden Olympische schaatsmedailles op negentien. Het succes van onze schaatsers en de nauwe verbondenheid van de supporters, rechtvaardigt een boek waarin de verhalen verteld worden van de meest opvallende Olympische schaatsers.

COLOFON

De Sportwereld is een uitgave van Stichting de Sportwereld.

Redactie: Wilfred van Buuren, Peter-Jan Mol, Susan Smit, Oscar Steens en Sjoerd van

Tiel. Redactieadres: Stichting de Sportwereld, Postbus 11781, 1001 GT Amsterdam.

Telefoon: 020-6928903. Abonnementen: de Sportwereld verschijnt tien keer per jaar. De

Nieuwsbrief is alleen beschikbaar voor abonnees en medewerkers van Stichting de

Sportwereld. Contributie per jaar: abonnees en medewerkers f 30,- studenten f 25,-

instellingen f 40,-. U kunt abonnee of medewerker worden door uw contributie over te

maken via bank of giro: ABN-AMRO rekening 62.01.45.323 t.n.v. Stichting de Sportwereld, Amsterdam. Overname uit deze uitgave is toegestaan met toestemming van de redactie.

**SURF NAAR DE WEBSITE VAN STICHTING DE SPORTWERELD:
HTTP://MEMBERS.XOOM.COM/SPORTWERELD**